

Razstave

Urbarji in urbarialni registri v Pokrajinskem arhivu Maribor. Vsaki kmet je dolžen dati gospodu zemljiškemu ... Razstava v razstavišču Arcliiivum (Pokrajinski arhiv Maribor) od 23. junija 2010 do 25. januarja 2011 in v avli hotela Iladin v Radencih od 6. aprila 2011 do 8. aprila 2011

V Pokrajinskem arhivu Maribor smo pripravili razstavo, ki je nekako dopolnila izdajo Vodnika po Urbarjih in urbarialnih registrih štajerskih arhivov,¹ v katerem smo zbrali popise obravnavanega arhivskega gradiva arhivisti iz Zgodovinskega arhiva Celje, Zgodovinskega arhiva Ptuj, Nadškofijskega arhiva Maribor in Pokrajinskega arhiva Maribor. Že v Vodniku so se popisovalci držah določenega vzorca pri popisovanju določenega tipa gradiva, nastalega pri določenem ustvarjalcu. Ta vzorec smo ohranili tudi pri razstavi, saj so bili na ogled postavljeni najprej urbarji in štiftni registri, nato pa še vsi drugi tipi urbarialnih registrov, ki jih hranimo v Pokrajinskem arhivu Maribor (gorninski registri, registri činžnega žita in male pravde, registri tlake, registri činža od živine, registri žitne desetine ter registri vinske desetine). Vsak tip gradiva, ki je bil na ogled, je bil del drugega ustvarjalca, s tem pa smo lahko predstavili tudi različne ustvarjalce, katerih (starejše) gradivo hrani Pokrajinski arhiv Maribor. V glavnem grajske stavbe, v katerih so imeli nekoč ustvarjalci sedeže, še danes stojijo, zato smo razstavo opremili z velikimi fotografijami gradov, dvorcev, samostana in cerkve, kakršni so videti danes, dodali pa smo še Visclierjeve topografije teli istih stavb iz 17. stoletja.

Člani Turističnega društva Negova - Sp. Ivanjci med predstavo ob otvoritvi razstave

¹ Žižek, Aleksander [et. al.]: *I odnik pa urbarjih in urbarialnih registrih štajerskih arhivov*. Celje : Zgodovinski arhiv ; Maribor : Nadškofijski arhiv ; Pokrajinski arhiv ; Ptuj : Zgodovinski arhiv, 2009.

Urbarialno gradivo je bilo razstavljeno v razstavišču Arcliiivum v originalu, v hotelu Iladin v Radencih pa so originale zaradi varnostnih razlogov zamenjale reprodukcije.

Pomemben del razstave so predstavljali muzejski predmeti iz kmečkega muzeja gostilne Siker, in sicer je šlo za razno kmečko orodje, posodje in pripomočke, ki so bili nekoč v rabi pri pridelavi žita in grozdja. Prav žito in grozdje se namreč najpogosteje omenja v urbarialnih registrih kot naturalna dajatev. Veliko je bilo tudi zanimanja za razstavljeni star denar — goldinarje in krajcarje.

Pokrajinski arhiv Maribor je na ogled postavil resle urbarje in urbarialne registre, ki jih hrani sam, vendar je povezava z Vodnikom po urbarjih in urbarialnih registrih štajerskih arhivov bila prikazana na enem od panojev, kjer so bili na zemljevidu označeni kraji, za katere posamezni štajerski arhivi hranijo urbarialno gradivo.

Ob otvoritvi razstave smo imeli poseben program. Poleg vokalne skupine Kresnice so nastopili še člani Turističnega društva Negova — Sp. Ivanjci. Oblečeni v oblačila podložnikov in gospode so odigrali nekaj prizorov iz kmečkega življenja nekoč. Razstavo je odprl dr. Borut Holcman, govoril pa so tudi Marija Hemja Masten iz Zgodovinskega arhiva Ptuj, direktorica Pokrajinskega arhiva Maribor, dr. Slavica Tovšak ter avtorica razstave Mojca Horvat.

Ker je bila razstava poljudno zasnovana, smo v septembru 2010 mariborskim osnovnim in srednjim šolani poslali dopis z vabilom na ogled razstave in učno uro v arhivu. Odziv je bil zelo dober, saj se je še istega meseca učnih ur v arhivu udeležilo okoli 200 obiskovalcev, oktobra 160 in novembra 92. Pripravili smo tudi učne ure za študente in dijake, ki so bile posebej namenjene predstavitvi razstave.

Mojca Horvat

Ustanovitev Univerze v Ljubljani v letu 1919. Razstava Zgodovinskega arhiva in muzeja Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 1. 12. 2009-30. 11. 2010

Slovesnostim ob devetdesetnici delovanja ljubljanske Univerze se je univerzitetni arhiv pridružil s priložnostno razstavo z naslovom Ustanovitev Univerze v Ljubljani v letu 1919. Uvod k osrednjemu delu razstave predstavlja začetke ljubljanskega visokega šolstva. Ti segajo v začetek 17. stoletja, ko so se pri sv. Jakobu začela predavanja iz kazuistike. Jezuiti so v